

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет харчових технологій та управління якістю продукції АПК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету харчових технологій та
управління якістю продукції АПК
Л.В. Баль-Прилипко
« 15 » _____ 2020 р.

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ТРЕТІЙ ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ РІВЕНЬ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи»

ПОГОДЖЕНО

Голова НТР технологій та якості
продукції тваринництва (І.П. Чумаченко)
Гарант (Л.В. Баль-Прилипко)

Розробник: кафедра технології м'ясних, рибних
та морепродуктів
проф. Ємцев В.І.
відділ докторантури та атестації
наукових кадрів
завідувач відділом, доц. Боярчук С.В.

Київ - 2020

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методика дослідження та організація підготовки
дисертаційної роботи

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь			
Галузь знань	18 «Виробництво та технології»		
Освітньо-науковий рівень	Третій		
Освітній ступінь	Доктор філософії		
Спеціальність	181 «Харчові технології»		
Освітньо-наукова програма	Харчові технології		
Характеристика навчальної дисципліни			
Вид підготовки	спеціальна (фахова)		
Загальна кількість годин	120		
Кількість кредитів ECTS	4		
Кількість змістових модулів	2		
Курсовий проект	Не передбачено		
Форма контролю	залік		
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання			
	форма навчання		
	денна	заочна	вечірня
Рік підготовки	1	1	1
Семестр	2	2	2
Лекційні заняття	20 год.	20 год.	20 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	30 год.	30 год.
Лабораторні заняття	год.	год.	год.
Самостійна робота	70 год.	70 год.	70 год.
Індивідуальні завдання	год.	год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5 год.	5 год.	5 год.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи» є формування у аспірантів певної академічної компетентності відповідно до законодавства України з питань підготовки та атестації кадрів вищої кваліфікації та можливості написання кваліфікаційної роботи у вигляді дисертації.

Після опанування дисципліни аспірант повинен **знати**:

- специфіку, типологію та види академічних текстів;
- принципи та способи створення академічних текстів;
- правила побудови академічних текстів залежно від їх специфіки;
- основну термінологію при створенні академічних текстів;
- основні стилі оформлення використаних джерел при створенні академічних текстів;
- основне законодавство України з питань підготовки та атестації кадрів вищої кваліфікації
- основні вимоги до авторів академічних текстів, які виставляються для подачі тексту в рецензовані видання.

Аспіранти після вивчення дисципліни повинні **вміти**:

- працювати в наукометричних базах даних, зокрема Scopus і Web of Science;
- опрацювати наукову інформацію в глобальних комп'ютерних мережах;
- стилістично будувати академічні тексти;
- сприймати, аналізувати, узагальнювати наукову інформацію при створенні академічних текстів;
- представляти наукові результати у вигляді статті, тез, матеріалів конференції тощо;
- працювати з комп'ютером як засобом управління науковою інформацією.

У аспірантів мають бути сформовані безпосередньо такі **компетентності**:

інтегральна

- здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики у сфері харчових технологій.

Загальні

- здатність працювати в міжнародному контексті;

- здатність розробляти проекти та управляти ними;
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Основними організаційними формами дисципліни «Методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи» є: лекційні заняття, практичні заняття та самостійна робота.

Для засвоєння знань і формування вмінь, що передбачаються внаслідок вивчення дисципліни «Методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи» можуть бути використані такі форми індивідуальних завдань: контрольні роботи, реферати.

Самостійна робота є цілісною системою діяльності, що включає пошук джерел знань, засобу здійснення та результати пізнавальної діяльності, вибір кола проблем, пошук і роботу з джерелами інформації.

Залік є формою підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачами навчального матеріалу та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на лабораторних заняттях, що проводиться як контрольний захід під час залікового тижня.

Згідно з навчальним планом *бюджет навчального часу* на вивчення дисципліни «Методика дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи» становить 120 годин: для денної форми навчання: лекції – 20 годин, практичні – 30 годин, самостійна робота – 70 годин.

Форма підсумкового контролю – залік.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів ітем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні	Лаб-ні	Індивід.	Сам.
Модуль 1. Загальні засади організації проведення наукових досліджень Нормативно-правова база та наукометричні бази даних						
Тема 1. Поняття про науку як систему знань. Наукове дослідження як особлива сфера діяльності	16	2	4			10
Тема 2. Управління науковою діяльністю, науковими дослідженнями та загальна характеристика суб'єктів наукової діяльності	16	2	4			10
Тема 3. Загальне поняття про методи наукових досліджень. Характеристика теоретичних методів досліджень. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	16	2	4			10
Тема 4. Законодавство України з питань підготовки та атестації вищої кваліфікації. Нормативно-правова база НУБіП України з питань підготовки докторів філософії та докторів наук	23	4	4			15
Тема 5. Наукометричні бази даних. Рекомендації щодо запобігання академічного плагіату та його виявлення в академічних текстах	16	2	4			10
Модуль 2. Академічні тексти та правила їх написання						
Тема 6. Академічні тексти, основні види та особливості їх створення.	16	2	4			10
Тема 7. Принципи побудови академічних текстів та підготовка їх до публікації. Створення академічних текстів відповідно з вибраним профілем та темою дисертаційного дослідження	18	4	4			10
Тема 8. Джерела використаної літератури	19	2	2			15
Усього годин	120	20	-	30		70

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Процес наукового дослідження та його характеристика.	4
2	Основи методології наукових досліджень. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	4
3	Дисертація: визначення поняття, основні види. Загальна схема наукового дослідження під час роботи над дисертацією	4
4	Використання нормативно-правових документів України для реалізації своєї мети. Принципи академічної доброчесності. Індивідуальний план аспіранта. Затвердження теми дисертації	4
5	Наукометрична база даних Scopus та Web of Science. Реферативні бази даних. Інтернет-платформи для обміну науковими публікаціями. Види та запобігання академічного плагіату.	4
6	Наукові видання, їх класифікація та розповсюдження. ДСТУ у сфері створення академічних текстів.	4
7	Структурні елементи академічних текстів: оглядова частина академічного тексту; матеріал і методи досліджень; результати власних досліджень; висновки та анотація.	4
8	Формування списку використаних джерел. Представлення академічного тексту	2
	Разом	30

5. ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності	10
2	Науковий експеримент, його планування та проведення	10
3	Загальна методологія наукової творчості	10
4	Загальне поняття про методи наукових досліджень. Характеристика теоретичних методів досліджень	15
5	Стадії здійснення наукових досліджень: особливості та вимоги	10
6	Наукова школа: структура, функції та основні ознаки	10
7	Особливості формування наукових кадрів у різних країнах світу	10
8	Підготовка до практичних занять – опрацювання додаткового інформаційного матеріалу. Підготовка дисертаційного дослідження до захисту	15
	Разом	70

6. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Формою підсумкового контролю є залік.

Об'єктом *підсумкового контролю знань* здобувачів у формі заліку є виконання усних та письмових завдань.

Результати навчальної діяльності здобувачів оцінюються за 100-бальною шкалою. Об'єктом підсумкового контролю здобувачів у формі заліку є виконання усних та письмових завдань.

Оцінка рівня отриманих теоретичних знань здійснюється з метою одержання зворотної інформації про зміст і рівень досягнення у навчальному процесі суб'єктів пізнавальної діяльності та про ефективність праці викладача.

Перевірка може здійснюватися в усній, письмовій та практичних формах. Об'єктом оцінювання можуть виступати: результати написання тестових, ситуаційних, творчих завдань; реферативні доповіді, доповнення, участь у дискусії тощо.

Метод усного опитування є найпоширенішим і найбільш ефективним, його використовують при вивченні майже всіх предметів. З'ясовується рівень знань суб'єкта пізнавальної діяльності, його вміння коротко і лаконічно висловлювати свою думку у чітко визначений час. Також має враховуватися активність аудиторії при обговоренні питань тощо.

Оцінювання виконаних завдань і відповідей здійснюється з дотриманням таких принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань; систематичність; диференційованість; об'єктивність; умотивованість оцінок; вимогливість та єдність вимог тощо.

Під час оцінювання враховуються такі критерії:

- характеристики відповіді: елементарна, фрагментарна, повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча;
- якість знань: правильність, валідність, осмисленість, глибина, системність, узагальненість;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, формулювати положення, вирішувати проблеми, пропонувати інноваційні шляхи вирішення, розробляти альтернативні варіанти.

У процесі перевірки знань і успішності здобувачів використовується модульно-рейтингова система оцінювання. Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою.

За результатами вивчення дисципліни обов'язковим є підсумкове накопичення розрахункового максимуму балів - 50 балів (по 10 за кожне практичне заняття). Невчасне виконання (без поважної причини) поточних завдань і звітування з перенесенням на наступне заняття спричиняє зниження підсумкової оцінки за їх виконання на 20 %, а у випадку відтермінування на два заняття - зниження підсумкової оцінки на 40 %.

Підсумковий контроль планується у письмовій формі. Підсумкові

модульні роботи складаються з тестів різного рівня складності (50 балів). Ці завдання поєднуються у пропорції, яка логічно врівноважує теоретичну і практичну частини модульної контрольної роботи.

Аспіранти, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж розрахунковий мінімум - 60 балів, вважаються такими, що не виконали навчальний план з дисципліни.

Шкали оцінювання: національна та ECTS

90-100 балів - **відмінно**;

75-89 балів - **добре**;

60-74 балів –**задовільно**;

35-59 балів - **незадовільно** з можливістю повторного складання;

1-34 балів - **незадовільно** з обов'язковим повторним курсом.

7.КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Особливості застосування українського законодавства з питань підготовки та атестації наукових кадрів.
2. Академічна спільнота та академічні тексти.
3. Види академічних текстів.
4. Академічна доброчесність.
5. Проблема академічного плагіату.
6. Цитування у академічних текстах.
7. Науковий стиль мовлення та його підстилі.
8. Мета створення академічних текстів.
9. Актуальність та достовірність результатів у академічних текстах.
10. Системність і логічність побудови академічного тексту.
11. Критичний аналіз відомих джерел літератури.
12. Висвітлення матеріалу і методів дослідження.
13. Обговорення результатів досліджень.
14. Висновки та анотація.
15. Псевдонаукові твердження.
16. Реферат академічного тексту.
17. Різновид складових частин академічного тексту.
18. Наукометричні бази даних.
19. Рецензія на академічний текст.
20. Академічна відповідальність.
21. Вибір проблематики досліджень
22. Збір та обробка інформаційного матеріалу
23. Виникнення університетів в Україні. Університети України ХХІ ст.
24. Місце теорії в наукових дослідженнях
25. Методологія і методи наукового пізнання
26. Основні групи загальних методів наукового пізнання
27. Основні етапи підготовки дисертаційної роботи
28. Логічні закони та правила аргументації
29. Відкриття та винаходи
30. Правила та загальні вимоги оформлення наукових робіт

31. Рецензування наукових робіт
32. Основні вимоги до автореферату. Рекомендації щодо укладення авторефератів
33. Загальні положення, структура роботи, вимоги до змісту, правила оформлення, порядок захисту наукових робіт
34. Вимоги до оформлення тез
35. Вимоги до оформлення наукових статей
36. Вимоги до оформлення стендових доповідей
37. Оформлення бібліографічного опису у списку джерел у наукових роботах
38. Робота з історичними джерелами

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни використовуються лекції (з використанням інтерактивного обладнання – проектор та мультимедійна дошка), практичні заняття (з використанням Інтернет-ресурсу – комп'ютерний клас) та виконання курсової роботи.

9. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Застосовується вхідний контроль з метою з'ясування рівня знань аспірантів із дисципліни, яка є базовою для вивчення цієї дисципліни. Проводиться на початку вивчення дисципліни шляхом усного опитування або експрес-контролю (тестування). Поточний контроль проводиться на кожному семінарському аудиторному занятті. Проводиться у формі усного опитування, виступів аспірантів, тестування, контрольних робіт. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової контрольної роботи з метою оцінювання знань і умінь, набутих під час вивчення тем відповідного модулю.

По закінченню вивчення курсу проводиться залік, що полягає в оцінці засвоєння аспірантами знань на підставі виконання ними певних видів робіт на семінарських заняттях і виконання індивідуальних завдань.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

Колоїз В. Ж. Українська наукова мова. : [практикум] / Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг : КДПУ, 2017. – 135 с.

Семенов О. М. Культура наукової української мови. – К. : Академія, 2012. – 216 с.

Мацько Л. І., Денискіна Г. О. Українська наукова мова (теорія і практика). Тернопіль: Підручники і посібники. – 2011. – 272 с.

Bailey S. Academic writing. London & New York: Taylor & Francis e-

Library. 2011. — 314 p.

Осин, Е. Н. (2013). Ясность – сестра цитирования: немного об искусстве аннотации. *Организационная психология*, 3 (1), 2-7.

Національний репозитарій академічних текстів: відкритий доступ до наукової інформації : монографія / О. С. Чмир, Т. К. Кваша, Т. О. Ярошенко та ін. – К. : ДНУ «УкрІНТЕІ», 2017. – 200 с.

Евсеева Г.П., & Савицкий Н.В. (2014). Основные требования к качественному оформлению научных публикаций. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*, (8 (197)), 54-62.

Підготовка статті до публікації у міжнародних наукових виданнях : методичні рекомендації / уклад. : О. О. Цокало, Д. В. Ткаченко ; ред. О. Г. Пустова ; МНАУ. – Миколаїв, 2015. – 88 с.

Hacker D., Sommers N. *Rules for Writers 8th Edition*. Boston & New York. Bedford/St. Martin's. 672 p.

Swales, J. and C. Feak. 2012. *Academic Writing for Graduate Students: Essential Skills and Tasks*. Michigan University Press/

Jordan, R.R. 1999. *Academic Writing Course*. London: Nelson/Longman/

Допоміжна

Авдеева Н. В. Практические особенности структурирования и оформления научных текстов / Н. В. Авдеева, И. В. Сусь // *Научная периодика: проблемы и решения*. – 2016. – Т. 6, № 2. – С. 81-87. – doi: 10.18334/nppir.6.2.35277

Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. – К.: УБА, 2016. – Електрон. вид. – 117 с.

Основи академічного письма: методичні рекомендації та програма курсу / укл.: Н. Шліхта, І. Шліхта ; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. – Київ, 2016. – 61 с.

Програмне забезпечення для перевірки наукових текстів на плагіат : інформаційний огляд / автори-укладачі : А. Р. Вергун, Л. В. Савенкова, С. О. Чуканова ; редколегія : В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська ; Українська бібліотечна асоціація. – Київ : УБА, 2016. – Електрон. вид. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – 36 с. Режим доступу: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12843/1/Savenkova1.pdf>

Войтел С. Підготовка роботи до публікації. // *Морфологія* • 2013 • Том VII • № 1. С, 101-102. Режим доступу: http://www.morphology.dp.ua/_pub/MORPHO-2013-07-01/13redprp.pdf.

Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: Навчальний посібник з алгоритмічними приписами. — 2-ге вид. перероб. та доп. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 392 с.

Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання : методичний посібник / Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара ; кол. авт. : Н. В. Стукало, К. В. Ковальчук, М. В. Литвин [та ін.]. – Дніпропетровськ, 2013. – 44 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>.

<https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248945529>

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruktsiya/instruktsiya-instrukt-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>.